

SADRŽAJ

1. Nauka o čvrstoći	1
1.1. Temeljni pojmovi nauke o čvrstoći, pojam i vrste opterećenja i naprezanja	1
1.1.1. Kruta i čvrsta tijela	1
1.1.2. Podjela idealnih čvrstih tijela	2
1.1.3. Čvrstoća, krutost i elastična stabilnost konstrukcije	2
1.1.4. Pojam opterećenja i naprezanja	3
1.1.5. Jedinice naprezanja	4
1.1.6. Zadatak nauke o čvrstoći	4
1.1.7. Vrste opterećenja	4
1.1.8. Vrste naprezanja	7
1.2. Ispitivanje čvrstoće materijala, dopušteno naprezanje i koeficijent sigurnosti	8
1.2.1. Ispitivanje vlačne čvrstoće materijala	8
1.2.2. Ispitivanje zamora materijala	16
1.2.3. Dopušteno naprezanje i koeficijent sigurnosti	20
1.2.4. Utjecaj utora i naglih promjena presjeka	22
2. Aksijalna naprezanja	26
2.1. Hookeov zakon	26
Primjeri	29
Zadaci za 1. vježbu	31
2.2. Naprezanje na vlak i tlak	32
2.2.1. Dimenzioniranje elemenata izloženih vlačnom i tlačnom naprezanju	34
Primjeri	36
Zadaci za 2. vježbu	42
2.2.2. Proračun vlačne i tlačne čvrstoće elemenata izloženih vlačnom i tlačnom opterećenju	44
Primjeri	45
Zadaci za 3. vježbu	49
2.3. Utjecaj vlastite težine na naprezanje	50
Primjeri	52
Zadaci za 4. vježbu	54
2.4. Štap jednake čvrstoće s obzirom na vlak i tlak	55
Primjeri	57
Zadaci za 5. vježbu	58
2.5. Površinski tlak	59
2.5.1. Površinski tlak radijalnog ili poprečnog čepa	60
2.5.2. Površinski tlak uzdužnog ili aksijalnog čepa	61

Primjeri	62
Zadaci za 6. vježbu	65
2.6. Naprezanje zbog promjene temperature	66
Primjeri	68
Zadaci za 7. vježbu	72
2.7. Naprezanje uslijed centrifugalne sile	74
2.7.1. Naprezanje u štapu	74
2.7.2. Naprezanje u prstenu	76
Primjeri	77
Zadaci za 8. vježbu	80
2.8. Naprezanje u kosom presjeku	81
Primjeri	83
Zadaci za 9. vježbu	85
3. Naprezanje na odrez ili smik	86
3.1. Jednadžbe naprezanja na odrez ili smik	86
3.2. Dimenzioniranje elemenata izloženih naprezanju na odrez ili smik	90
3.2.1. Proračun spojeva sa zakovicama i svornjacima	90
3.2.2. Proračun zavarenih spojeva na odrez	91
3.2.3. Proračun na odrez pri isijecanju ili probijanju	93
Primjeri	94
Zadaci za 10. vježbu	101
4. Momenti inercije i otpora ploha	106
4.1. Pojam i vrste momenata inercija i otpora ploha	106
4.1.1. Aksijalni i polarni moment inercije	107
4.1.2. Momenti otpora	109
4.2. Steinerov poučak	110
4.3. Momenti inercije i otpora jednostavnih ploha	112
4.3.1. Momenti inercije i otpora pravokutnika	112
4.3.2. Momenti inercije i otpora ostalih jednostavnih ploha	114
Primjeri	116
Zadaci za 11. vježbu	119
4.4. Momenti inercije i otpora složenih (sastavljenih) i oslabljenih ploha	120
Primjeri	124
Zadaci za 12. vježbu	127
4.5. Momenti inercije i otpora sastavljenih standardnih profila	128
Primjeri	133
Zadaci za 13. vježbu	135
4.6. Polumjer inercije i elipse inercije	136
4.6.1. Polumjer inercije	136
4.6.2. Elipsa inercije	138
Primjeri	139
Zadaci za 14. vježbu	142
5. Naprezanje pri savijanju ili fleksiji	143
5.1. Temeljni pojmovi i vrste savijanja	143
5.2. Jednadžba savijanja	146
5.3. Dimenzioniranje elemenata izloženih savijanju	148
Primjeri	149
Zadaci za 15. vježbu	159

5.4. Elementi jednake čvrstoće na savijanje	163
5.4.1. Greda kružnog presjeka jednake čvrstoće na savijanje	164
5.4.2. Konzola kružnog presjeka jednake čvrstoće na savijanje	166
5.4.3. Greda pravokutnog presjeka jednake čvrstoće na savijanje	167
5.4.4. Konzola pravokutnog presjeka jednake čvrstoće na savijanje	169
5.4.5. Konzola pravokutnog presjeka jednake čvrstoće na savijanje kontinuirano opterećena	171
Primjeri	172
Zadaci za 16. vježbu	181
5.5. Pojačavanje profilnih elemenata lamelama	181
5.5.1. Greda standardnih profila pojačana lamelama	182
Primjeri	184
5.5.2. Konzola standardnog profila pojačana lamelama	188
Zadaci za 17. vježbu	189
5.6. Elastična crta (polumjer zakrivljenosti, kut nagiba i progib)	190
5.6.1. Elastična crta	190
5.6.2. Polumjer zakrivljenosti ρ	190
5.6.3. Kut nagiba elastične crte φ	192
5.6.4. Progib f	193
Primjeri	196
Zadaci za 18. vježbu	202
6. Naprezanje pri uvijanju ili torziji	205
6.1. Temeljni pojmovi i jednačbe	205
6.1.1. Jednačbe naprezanja	209
6.1.2. Kut uvijanja φ	210
6.2. Dimenzioniranje lakih vratila glede dopuštenog naprezanja	211
6.2.1. Dimenzioniranje s obzirom na čvrstoću	212
6.2.2. Dimenzioniranje s obzirom na deformaciju	212
6.2.3. Odnos između težine punog i šupljeg vratila	213
Primjeri	214
Zadaci za 19. vježbu	223
7. Naprezanje pri izvijanju	226
7.1. Temeljni pojmovi i Eulerove jednačbe	226
7.1.1. Kritična sila	227
7.1.2. Eulerove jednačbe za kritične sile	229
7.2. Kritično naprezanje i vitkost štapa	230
7.3. Granice primjene Eulerovih jednačbi	231
7.4. Dimenzioniranje elemenata izloženih izvijanju	232
7.4.1. Dimenzioniranje primjenom Eulerovih jednačbi	232
Primjeri	233
7.4.2. Dimenzioniranje primjenom Tetmayerovih jednačbi	235
Primjeri	237
7.4.3. Dimenzioniranje primjenom omega postupka	240
Primjeri	241
Zadaci za 20. vježbu	243
8. Složena naprezanja	246
8.1. Temeljni pojmovi i vrste složenih naprezanja	246
8.2. Ekscentrični vlak i tlak	247

8.2.1. Ekscentrično opterećenje	247
8.2.2. Ekscentrični vlak	247
8.2.3. Ekscentrični tlak	248
8.3. Savijanje i vlak. Savijanje i tlak	249
Primjeri	250
Zadaci za 21. vježbu	256
8.4. Jezgra presjeka	258
8.4.1. Položaj neutralne osi	259
8.4.2. Analitičko određivanje jezgre presjeka	261
Primjeri	263
Zadaci za 22. vježbu	266
8.5. Savijanje i uvijanje	268
8.6. Dimenzioniranje teških vratila	272
Primjeri	276
Zadaci za 23. vježbu	287
Rješenja zadataka za vježbu	290